

Pohřby kultury se šňůrovou keramikou z Prahy-Ruzyně

Burials of the Corded Ware Culture from Prague-Ruzyně

Katarína Petrišćáková – Miroslava Šmolíková

Abstrakt

V průběhu záchranného archeologického výzkumu Muzea hlavního města Prahy v roce 1999 v Praze-Ruzyni byl prozkoumán jeden hrob kultury se šňůrovou keramikou. V hrobu ležely pozůstatky dvou jedinců: dospělého muže a dítěte. Hrobová výbava pozůstávala pouze z keramických nálezů a blíže neurčených zvířecích kostí. Analýza keramického inventáře zařadila hrob do III. nálezové skupiny. Analýza AMS dospělého jedince určila stáří hrobu v rozmezí let 3981 ± 22 BP.

Abstract

One grave of Corded Ware Culture was excavated in the course of the rescue excavation by the City of Prague Museum in Prague-Ruzyně in 1999. In the isolated grave lay two burials: adult man and child inhumations. The grave also contained pottery and unspecified animal bones. Analysis of assemblage put this grave in the find-group III. AMS data of adult human remains confirm the years between 3981 ± 22 BP.

Klíčová slova: pohřby – kultura se šňůrovou keramikou – keramika – radiokarbonové datování

Key words: burials – Corded Ware Culture – pottery – Radiocarbon analysis

DOI: 10.14712/25707213.2019.1

Úvod a lokalizace

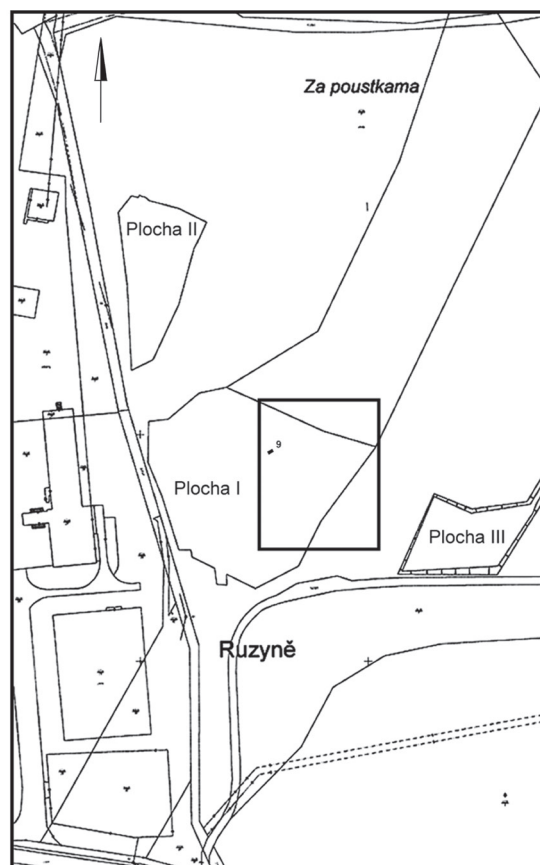
V průběhu května až srpna roku 1999 realizovalo Muzeum hlavního města Prahy záchranný archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou komunikace – stavba 517 Řepy-Ruzyně, která je součástí Pražského okruhu v Praze-Ruzyni (*Bašťová – Šmolíková 1999*).

Lokalita je situovaná v západní části Prahy, v jižní části k. ú. Ruzyně na parcele č. 1226/1, v trati Za Poustkami, východně od areálu bývalých Uhelných skladů při ulici Na Hůrce a severně od Karlovarské ulice (*obr. 1*). V současnosti je střed zkoumané plochy vymezen souřadnicemi: 50°04'46.4"N, 14°17'33.9"E.

Poloha se rozkládala na mírném svahu obráceném k jihovýchodu v nadmořské výšce 328–334 m, východně od bezejmenného levobřežního přítoku Litovického potoka, severně od toku Litovického potoka a západně od retenční nádrže Jiviny.

Okolnosti výzkumu a popis terénní situace

Prostor stavby budoucí komunikace byl rozdělen na tři velké plochy, menší sondážní rýhy a výkop pro přeložku kabelu. Pouze na ploše I a II proběhl destruktivní záchranný výzkum. Plocha III skrytá pouze pro potřeby deponie vytěžené hlíny, byla po povrchovém zaměření objektů opět zahrnutá hlínou, aby nedošlo k narušení a poškození archeologických situací těžkou mechanizací. Výzkum prvních dvou ploch odhalil polykulturní lokalitu se sídlištními i pohřebními komponenty z časového úseku od neolitu až po mladší dobu bronzovou. Pravěké situace zjištěny v liniových rýhách a výkopech podél hlavních ploch byly z časových důvodů pouze vzorkovány. Z lokality byl zatím publikován hromadný nález broušené industrie kultury s vypíchanou keramikou (*Bašťová – Šmolíková – Žavřel 2011, 67–78*) a pohře-

Obr. 1. Lokalizace výzkumu Praha-Ruzyně „Za Poustkami“ a poloha hrobu 9 na Ploše I. – Fig. 1. Location of the site Prague-Ruzyně “Za Poustkami” and position of the Grave 9 in the Area I.

biště starší únětické kultury (*Petrišćáková – Pavúk a kol. 2015, 24–53, 293–294*). Hrob kultury se šňůrovou keramikou ležel v SV části Plochy I mezi hroby únětické kultury. Intenzivní zemědělská činnost a provedená mechanická skrývka ornice o mocnosti asi 60 cm značně narušily téměř všechny vrchní části mělce zahloubených pravěkých objektů včetně zde publikovaného hrobu. Z tohoto důvodu byl zaznamenaný konečný stav archeologických objektů značně neuspokojivý.

Popis hrobu a nálezů (obr. 2–5)¹

Hrob 9

Jáma téměř obdélného půdorysu s mírně svažujícími se stěnami a rovným dnem, zahloubená do okrově

hlinitého podloží. Rozměry: max. d – 224 cm, max. š – 165 cm, hl. 32 cm. Výplň: kompaktní vrstva tmavě hnědé hlíny s občasou příměsí drobných uhlíků. Na dně spočivaly pozůstatky dvou jedinců. Téměř uprostřed jámy ležel na pravém boku dospělý jedinec (α) ve směru ZSZ (hlava) – VJV (nohy). V jižní polovině hrobové jámy byly nalezeny pozůstatky dítěte (β) v poloze na pravém boku ve shodné ZSZ–VJV orientaci s dospělým jedincem. V JZ polovině hrobové jámy, pravděpodobně nedaleko hlavy nedospělého jedince ležel pohár (1). V prostoru mezi chodidly a zadní částí dospělého jedince ležela amfora (2). Zbylé keramické zlomky a zvířecí kosti byly roztroušené v prostoru vrchních partií obou jedinců (3–12). Antropologickým rozborem bylo zjištěno, že kostra došlého jedince patří muži ve věku *maturus* (40–60 let) a menší kostra dítěte ve věku *infans II*, tj. asi 10 let (viz Příloha, *Dobisíková – Velemínský 2015*). Nálezy jsou uloženy v OAS MMP pod přírůstkovým číslem A 109/2002.

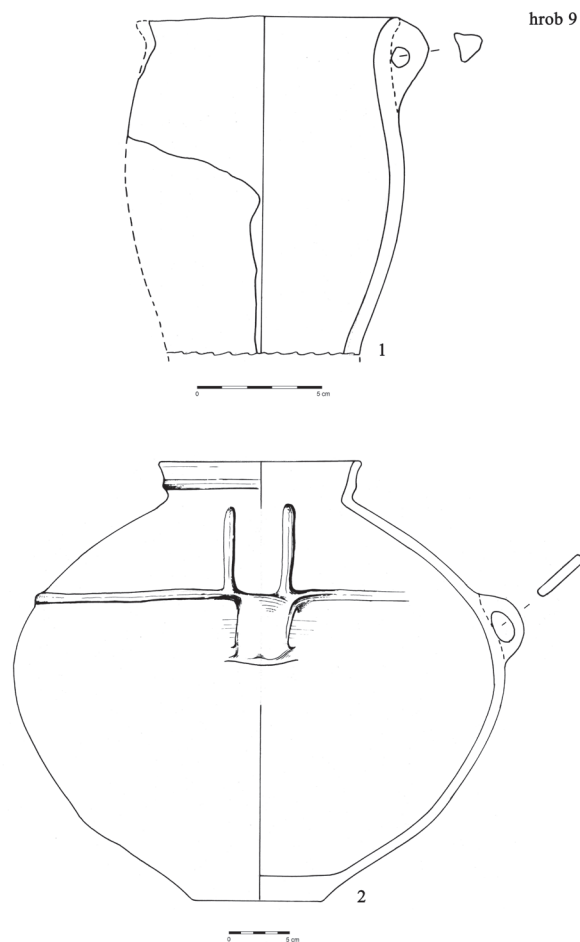
Nálezy:

1. Hrnek s ouškem, O mírně vyhnutý, D nezachované. Povrch zdrsňený, skvrnitý, setřený. Barva

¹ Zkratky: d – délka, š – šířka, hl. hloubka, OŠ – otisk šňůry, T – tělo nádoby, H – hrdlo, O – okraj, D – dno, zach. – zachovaná, v – výška, OAS MMP – Oddělení archeologických sbírek Muzea hlavního města Prahy, Inv. č. – inventurní číslo. Rozměry nálezů jsou udávány v milimetrech. Čísla nálezů v katalogu odpovídají číslům v obrazové dokumentaci.

Obr. 2. Praha-Ruzyně. Hrob 9: α – dospělý jedinec, β – dítě. Foto M. Šmolíková, pohled od V. Grafická úprava M. Kafka. – Fig. 2. Prague-Ruzyně. Grave 9: α – adult, β – child. Photo view from the East.

Obr. 3. Praha-Ruzyně. Hrob 9. Keramika. Kresby M. Fábiková. Grafická úprava M. Kafka. – Fig. 3. Prague-Ruzyně. Grave 9. Pottery.

cihlová. Částečně slepený, doplněný a volné zlomky. Rozměry: zach. v – 130, \varnothing O – 105. Inv. č. A 274 195 (obr. 3: 1).

2. Amfora se dvěma U na max. výduti, na plecích zdobená dvěma hladkými vertikálními lištami a jednou horizontální hladkou lištou na H a po obvodu max. výduti. Povrch hladký, skvrnitý. Barva hnědá, ve spodní části černá. Slepená, částečně doplněná. Rozměry: v – 363, \varnothing O – 155, \varnothing D – 95. Inv. č. A 274 200 (obr. 3: 2).

3. Fragment amfory se dvěma U na max. výduti, na rozhraní H a plecí pravidelně rozmístěny původně 4 subkutánní ouška, dochovány pouze 3. Povrch hladký. Barva černá. Částečně slepená a volné zlomky. Rozměry: zach. v – 220, \varnothing D – 70. Inv. č. A 274 197 (obr. 4: 3).

4. Fragment amfory s jedním dochovaným ouškem, zdobená po obvodu 3 \times OŠ a trojúhelníky. Povrch hladký, skvrnitý. Barva hnědá. Částečně sle-

pená, doplněná. Rozměry: \varnothing D – 60. Inv. č. A 274 198 (obr. 5: 4).

5. O rovný, nezdobený. Inv. č. A 274 186 (obr. 5: 5).

6. O zdobený 2 \times OŠ. Inv. č. A 274 187 (obr. 5: 6).

7. T zdobené zbytkem OŠ. Inv. č. A 274 188 (obr. 5: 7).

8. T zdobené 3 \times OŠ. Inv. č. A 274 189 (obr. 5: 8).

9. T zdobené zbytkem hladké lišty. Inv. č. A 274 190 (obr. 5: 9).

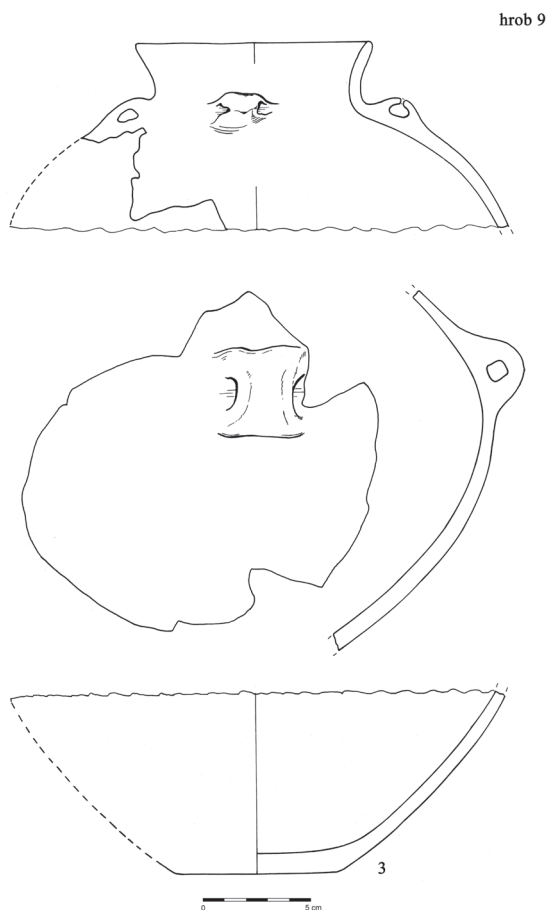
10. T zdobené 4 \times OŠ. Inv. č. A 274 191 (obr. 5: 10).

11.–12. 2 \times T nezdobená z různých nádob. Inv. č. A 274 192. Nekreslené.

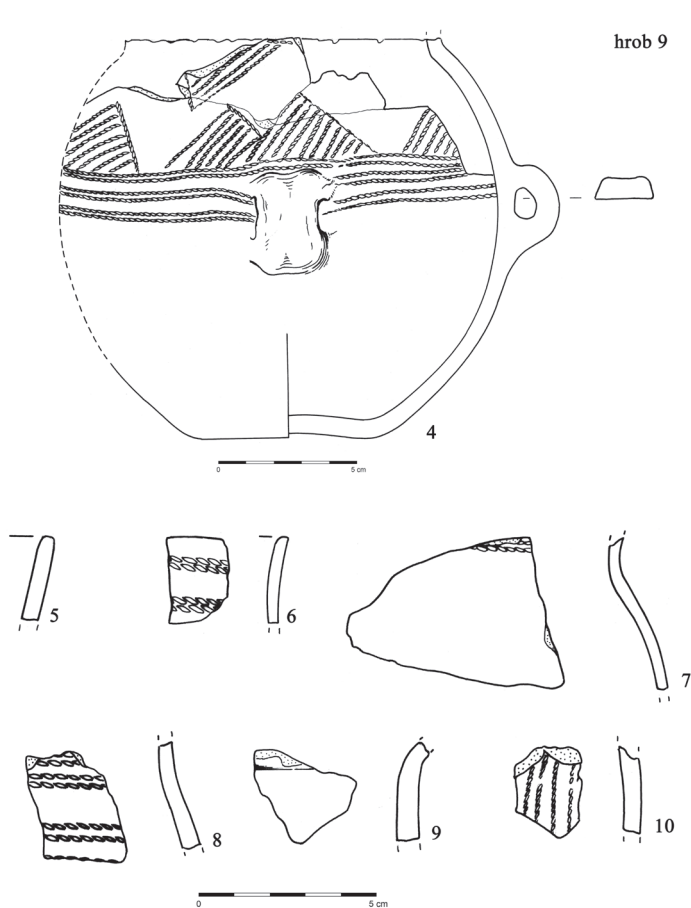
13. Zlomky blíže neurčených zvířecích kostí.

Datování: radiouhlíková data CRL-17_484, 3981 \pm 22 BP²

² Za provedenou analýzu autorky děkují Ing. I. Světlíkovi, Ph.D. z CRL – Radiouhlíkové laboratoře Ústavu jaderné fyziky AV ČR, v. v. i., Na Truhlářce 39/64, 180 86 Praha 8.

Obr. 4. Praha-Ruzyně. Hrob 9. Keramika. Kresby M. Fábiková. Grafická úprava M. Kafka. – Fig. 4. Prague-Ruzyně. Grave 9. Pottery.

Obr. 5. Praha-Ruzyně. Hrob 9. Keramika. Kresby M. Fábiková. Grafická úprava M. Kafka. – Fig. 5. Prague-Ruzyně. Grave 9. Pottery.

Vyhodnocení nálezů a nálezové situace

Na lokalitě Praha-Ruzyně v poloze „Za Poustkami“ byl mezi hroby únětické kultury identifikován jeden hrob (č. 9) kultury se šňůrovou keramikou (obr. 2). V jámě podélného půdorysu ležely pozůstatky dvou jedinců orientované shodným směrem ZSZ (hlava) – VJV (nohy). Velikost hrobové jámy odpovídá již známým zjištěním, že rozměry jsou přizpůsobeny počtu pohřbených osob. V našem případě je velikost hrobu uzpůsobená pro pohřeb dvou osob. Jakékoliv další pozorování je limitováno stavem odkryvu, kdy již v primární fázi došlo k narušení povrchu hrobové jámy skrývkou. Poloha pohřbeného dospělého koreluje s antropologickým zjištěním, které určilo, že ostatky patří jedinci mužského pohlaví. V případě nedospělého jedince jsme z patřičných důvodů ochuzeni o určení pohlaví a v tomto případě nelze spoléhat ani na uložení v hrobové jámě, kdy je jeho orientace shodná s „mužskou“. Případy současných pohřbů do jedné hrobové jámy v kultuře se šňůrovou

keramikou jsou jevem poměrně vzácným a nejčastěji se vykytují ve složení dospělá žena (pravděpodobně matka) a dítě, kdy je dítě (většinou bez antropologicky určeného pohlaví) uloženo ve shodném směru jako dospělá. Při pohřbech dvou dospělých jedinců rozdílného pohlaví je registrována antipodická poloha zemřelých. U vícečetných pohřbů tří a více jedinců v jedné hrobové jámě není nezvyklé „vybočení“ z jinak striktně zavedených „genderových“ stereotypů, kdy jsou všichni zemřelí orientováni jedním shodným směrem (cf. Turek 2001, 4–5; Neustupný 2008, 142). Polohu rukou nebylo možné určit ani v jednom případě. Pouze u dospělého jedince můžeme uvažovat o středním skrčení a přitažení dolních končetin.

Hrobové nálezy pozůstávaly pouze ze zvířecích kostí a čtyř keramických nádob, na jejichž základě lze hrob bez problémů zařadit do kultury se šňůrovou keramikou. Většina nádob je nekompletní, možno ale předpokládat, že přibližně první dvě nádoby (1–2) byly ve formě přídavek vloženy kom-

pletně celé. Hrnek s ouškem (*obr. 3: 1*), který ležel za temenem hlavy nedospělého jedince možno definovat spíše jako vejčitý hrnek typu P, blíže k typu P2 (podle *Buchvaldek 1986*, 91, 105). Nádoba z hrobu v Ruzyni disponuje více protáhlým a méně vejčítým tvarem. Podobné nálezy pochází např. z pohřebiště ve Vliněvsi (*Dobeš – Limburský a kol. 2013*, 120). Výskyt těchto hrnků je spíše vázán na ženské hroby III. nálezné skupiny. Nejvíce zastoupeným inventářem jsou pak amfory. Amfora s plastickými liniemi na plecích a neúplnou vodorovnou lištou na max. výduti (*obr. 3: 2*) je podobná typu A 18 (*Buchvaldek 1986*, *obr. 44; 88*). Ležela v prostoru mezi chodidly a zády dospělého jedince přímo na dně hrobové jámy. Další amforu se čtyřmi subkutánními ouškami bez další patrné výzdoby (*obr. 4: 3*) nelze přesně typologicky zařadit, ale nejvíce se přibližuje typu A 22 (*tyž 1986*, *obr. 44; 88*). Vzhledem k její fragmentárnosti a umístění v horních partiích pohřbených, pravděpodobně někde kolem hlavy dospělého, lze uvažovat o druhotném přemístění přídavku. Torzo poslední amfory leželo pravděpodobně za zády pohřbeného dospělého. Výzdobné prvky v podobě horizontálních otisků šňůry a stojících trojúhelníků (*obr. 5: 4*) se nejvíce blíží typům A 20 až A21 a (*tyž 1986*, *obr. 44; 88*). Fragmenty ostatních nádob zdobené otiskem šňůry (6–10) jsou bezpochyby pozůstatky nádob téhož období (*obr. 5: 5–10*). Diskutabilní je přítomnost vejčitého hrnku v podobě přídavku v hrobu s mužským jedincem (*obr. 2*). Tyto nádoby se vyskytují většinou v páru po dvou v ženských hrobech (*Buchvaldek – Popelka 1994*, 32). Vzhledem k tomu, že neznáme pohlaví druhého pohřbeného jedince, lze proto uvažovat, že šlo spíše o nedospělou osobu ženského pohlaví. Zvířecí kosti nalezené ve velmi fragmentárním stavu mezi keramickými přídavky nelze blíže specifikovat, a proto není zcela zřejmé, zda se jednalo o cílený přídavek, nebo pouze o nechtěnou příměs.

Provedená AMS analýza kosterních pozůstatků dospělého jedince určila stáří hrobu v rozmezí let 3981 ± 22 BP.³ Naměřená data plně spadají do analyzovaného období (naposledy souhrnně *Dobeš – Limburský a kol. 2013*, 103–108).

Závěr

V roce 1999 provádělo Muzeum hlavního města Prahy záchranný archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou Pražského okruhu v úseku Praha-Ruzyně. Na polykulturní lokalitě „Za Poustkami“

byl mezi hroby únětické kultury odkrytý jeden hrob kultury se šňurovou keramikou. V jámě podélného půdorysu leželi dva jedinci shodně orientovaným směrem ZSZ–VJV. Dospělý muž ležel na pravém boku se středně skrčenými nohama, horní polovina těla se nedochovala. Tomuto jedinci můžeme jednoznačně přisoudit přídavek v podobě amfory typu A 18, která se nacházela v prostoru mezi jeho zády a chodidly. Dalším pohřbeným byl nedospělý jedinec neurčeného pohlaví, který ležel po pravé straně dospělého zemřelého. Stupeň skrčení a polohu končetin nebylo možné určit. Přídavek v podobě vejčitého hrnku ležel za temenem hlavy dítěte. V tomto případě jsme ochuzeni o antropologickou analýzu a ani v případě orientace či druhu přídavku se nelze spoléhat na jinak striktně „pohlavně“ dodržovaný pohřební ritus. Další části keramických amfor byly ve fragmentárním stavu roztroušené v prostoru vrchních partií pohřbených mezi zbytky blíže neurčených zvířecích kostí. Rozbor keramického materiálu ukazuje na zařazení hrobového inventáře do nálezné skupiny III, která je označovaná za lokální provenienci kultury se šňurovou keramikou (*Buchvaldek 1986*, 105–106). Provedené radiouhlíkové datování z antropologického materiálu dospělého jedince určila stáří hrobů v rozmezí let 3981 ± 22 BP. Získaná data korespondují s hroby III. nálezné skupiny z Vikletic (*Buchvaldek – Koutecký 1970; Buchvaldek 1986*, 107: hrob 119/1963: GrN-9481, 3935 ± 35 ; hrob 58/1964: GrN-9482, 3860 ± 35) nebo Vliněvsi (*Dobeš – Limburský a kol. 2013*: obj. 3512: CRL-10178, 3971 ± 134 ; obj. 5790: CRL-9201, 3961 ± 99 BP).

V západní a jihozápadní části pražského území není výskyt izolovaných hrobů kultury se šňurovou keramikou jevem nijak zvláštním. Kromě druhého největšího pohřebiště kultury se šňurovou keramikou s 56 hroby z jižnějších katastrů Jinonice a Stodůlek (*Buchvaldek – Kovářík 1993*, 119–174; *Buchvaldek – Popelka 1994*, 21–52; *Tůrek 2005*, 270–271, 331–332, lokalita Jinonice, 336–337, lokalita Stodůlky 3), registrujeme v regionu většinou ojedinělé pohřební aktivity této kultury. Pravděpodobně lze uvažovat o možnosti, že nad jednotlivými hroby byly navršeny mohyly. Mohylové násypy tak mohly obsahovat více pohřbů, které byly později zničeny rozoráním mohyl (*cf. Buchvaldek – Popelka 1994*, 26; *Neustupný 2008*, 131). V prostoru Centrálního parku ve Stodůlkách byly odkryté dva dětské pohřby s poměrně bohatou výbavou keramiky, kamennou bulavou a dvěma pazourkovými čepelkami (*Žemanová – Tůrek 2010*, 657–666). Dva hroby dospělých jedinců s chudou hrobovou výbavou pravděpodobně téže kultury na stejném katastru byly prozkoumány v Petřžilkové ulici (*Kvietok – Kuchařík – Košťál – Horák 2009*, 5–6). Z ulice K Třebonicům v Řeporyjích pochází hrob nedospělého jedince s keramikou a kamen-

³ Uvedená data po kalibraci ukazují 2561–2492 BC (pravděpodobnost 68,2 %, tedy 1 σ), resp. 2570–2501 BC (pravděpodobnost 95,4 %, tedy 2 σ).

nou sekerkou a čepelkou za silicitu glacigénních sedimentů (*Petrišćáková 2018*, v tisku). Západně od ulice K Třebonicům v Jáchymovské ulici v prostoru cvičiště TJ Sokol Řepy byly nalezeny čtyři hroby kultury se šňůrovou keramikou s keramickými nádobami a jednou bilaterálně retušovanou čepelkou z baltského pazourku (*Stocký 1926*, 152; *Buchvaldek – Havel – Kovářik 1991*, 174–175; *Tůrek 2005*, 336, lokalita Řeporyje 3). Při výzkumu v Horšovské ulici byl zaznamenán hrob kultury se šňůrovou keramikou vybaven pravděpodobně až devíti keramickými nádobami, dvěma broušenými sekeromlaty, sekerkou, dvěma bulavami menších rozměrů a čtyřmi silicitovými úštěpy (*Želená 2012*, 8). Poblíž polohy „Na Maňoušce“ mezi ulicemi K Závětinám a Tělovýchovná, na jižním okraji obce Řeporyje nedaleko bývalé Štěpánkové cihelny byly objeveny dva hroby ve skrčené poloze kultury se šňůrovou keramikou. Z hrobů pochází dvě amforky a dóza, které jsou uloženy v NM (*Neumann 1900–1901*, 254; *Stocký 1926*, obr. 44; *Buchvaldek – Havel – Kovářik 1991*, 174; *Tůrek 2005*, 336, lokalita Řeporyje 1) Z neznámé polohy v Řeporyjích pravděpodobně ze dvou rozrušených hrobů jsou v Národním muzeu uloženy amfora a fasetovaný sekeromlat (*Stocký 1926*, tab. LXXXI: 4ab; *Buchvaldek – Havel – Kovářik 1991*, 175; *Tůrek 2005*, 336, lokalita Řeporyje 4). V souvislosti se zde publikovaným ruzyňským hrobem bychom mohli předpokládat, že případné další aktivity kultury se šňůrovou keramikou na zkoumaném území mohly být zničeny mladšími situacemi. Tuto teorii zatím nelze potvrdit, protože při předběžném zpracování výzkumu nebyly indikovány žádné jiné objekty či intruze tohoto období.

Příloha

Antropologická analýza pohřbů kultury se šňůrovou keramikou z Prahy-Ruzyně

Dobisíková Miluše – Velemínský Petr

V hrobu 9 ležely kosterní pozůstatky dvou jedinců:

1. jedinec

Lebka: malé zlomky lebeční klenby s výrazným zevním týlním hrbolem.

Osový skelet: pouze bederní páteř s přítomnou spondylózou, zlomek křížové kosti bez spondylózy a zlomky žeber bez informací.

Horní končetiny: lehce poškozené vřetenní kosti, zlomky záprstních kostí a 1 článek prstu.

Dolní končetiny: pánevní kosti s úzkým velkým sedacím zářezem, bez vytvořeného předboltcového žlábků a s boltcovitou plochou buď vyhlazenou, nebo pokrytou uzlíky; stehenní kosti platymerické, s výraznou drsnou čarou a s náznakem třetího cho-

cholíku; holenní kosti platyknemické, kolenní česky s patrnou entezopatií, obě patní kosti, levá kost hlezenní a loďkovitá,

Pohlaví jsme odhadovali z morfologických znaků pánevní kosti, z rozměrů hlezenní kosti a celkové robusticity, věk byl odhadován ze stavu boltcovité kloubní plochy a celkového stavu kostí.

Příměs: zvířecí kost

	vpravo	vlevo
délka vřetenní kosti	asi 250	asi 250
délka stehenní kosti	463	465
transverzální průměr hlavičky stehenní kosti		48
podtrochanterický transverzální průměr těla stehenní kosti	33	34
podtrochanterický předozadní průměr těla stehenní kosti	27	33
index platymerie	81,8	82,3
délka holenní kosti		400
transverzální průměr holenní kosti ve výši nutričního otvoru	24	
předozadní průměr holenní kosti ve výši nutričního otvoru	38	
index platyknemie	63,1	
délka hlezenní kosti		55
šířka hlezenní kosti		38
<i>muž, maturus (40–60 let), 172 cm, robustní, L+, P++</i>		

2. jedinec

Kosterní pozůstatky nedospělé osoby. Zachovaly se zlomky lebeční klenby, 1 horní mléčná stolička, zlomky žeber, zlomek pažní kosti, zlomek pravé loketní kosti a snad i kosti vřetenní. Věk byl odhadován z délky stehenní kosti a přítomnosti mléčné stoličky.

délka pravé stehenní kosti > 250
dítě, infans II (7–10 let), L+. P (++)

Literatura

- Bašťová, D. – Šmolíková, M. – Zavřel, J. 2011*: Hromadný nález broušené industrie z mladšího neolitu v Praze-Ruzyni. *Archeologie ve středních Čechách* 15/1, 67–78.
- Bašťová, D. – Šmolíková, M. 1999*: Archeologický výzkum Praha 6 – Ruzyně. Silniční okruh kolem Prahy, stavba 517 Řepy-Ruzyně. Nálezozá zpráva. Uloženo v Archivu Oddělení Archeologických sbírek Muzea hlavního města Prahy, č. j. 014/2018.
- Buchvaldek, M. 1986*: Kultura se šňůrovou keramikou ve střední Evropě. I. Skupiny mezi Harcem a Bílými Karpaty. *Praehistorica* 12. Praha.
- Buchvaldek, M. – Koutecký, D. 1970*: Vikletice. Ein schnurkeramisches Gräberfeld. *Praehistorica* 3. Praha.
- Buchvaldek, M. – Kovářik, J. 1993*: Pohřebiště se šňůrovou keramikou v Praze-Jinonicích. Doplněk ke Katalogu šňůrové keramiky v Čechách VI. *Praehistorica* 20, 119–174.

- Buchvaldek, M. – Popelka, M. 1994:* Poznámky k pohřebišti se šňůrovou keramikou v Praze-Jinonicích. *Prachistorica* 21. *Varia Archaeologica* 6, 21–52.
- Buchvaldek, M. – Havel, J. – Kovářik, J. 1991:* Katalog šňůrové keramiky v Čechách VI. Praha. *Prachistorica* 17, 151–205.
- Dobeš, M. – Limburský, P. 2013:* Pohřebišťe staršího eneolitu a šňůrové keramiky ve Vliněvsi. *Archeologické studijní materiály* 22.
- Dobisíková, M. – Velemínský, P. 2015:* Základní antropologická charakteristika kosterních pozůstatků odkrytých v Praze 5 – Ruzyni v roce 1999. Antropologický posudek uložený v Archivu Oddělení archeologických sbírek Muzea hlavního města Prahy.
- Kvietok, M. – Kuchařík, M. – Košťál, J. – Horák, J. 2009:* Bytové domy Petržilková, ul. Petržilková, Praha 13 – Stodůlky, předstihový výzkum. In: M. Kvietok – M. Kuchařík – J. Košťál – J. Horák, *Drobné archeologické výzkumy společnosti Labrys o. p. s. v roce 2008, Zprávy české archeologické společnosti 2008, Supplément* 75, 5–6.
- Neumann, E. 1900–1901:* Kostrové hroby ve Stodůlkách. *Památky archeologické* 19, 66–67.
- Neustupný, E. 2008 (ed.):* *Archeologie pravěkých Čech 4. Eneolit.* Praha.
- Petrišćáková, K. 2018:* Hrob kultury se šňůrovou keramikou v Praze-Řeporyjích. *Archaeologica Pragensia* 24, v tisku.
- Petrišćáková, K. – Pavúk, P. – Bašťová, D. – Šmolíková, M. 2015:* Pohrebisko staršej únětickej kultúry z Prahy-Ruzyň. Príspevok k počiatkom doby bronzovej v Čechách. *Studia Hercynia* 19/1–2, 25–53, 293–294.
- Stocký, A. 1926:* *Pravěk země české. Díl I. Věk kamenný.* Praha.
- Turek, J. 2001:* Late Eneolithic mortuary practices and their social significance. https://www.academia.edu/1139460/Late_Eneolithic_mortuary_practices_and_their_social_significance.
- Turek, J. 2005:* Praha kamenná. Eneolit – pozdní doba kamenná. In: M. Lutovský – L. Smejtek a kolektiv, *Pravěká Praha.* Praha, 239–348.
- Žemanová, P. – Turek, J. 2010:* Dětské pohřby z období šňůrové keramiky z Prahy-Stodůlek. *Archeologie ve středních Čechách* 14/2, 657–666.

Burials of the Corded Ware Culture from Prague-Ruzyně

Two burials of Corded Ware Culture were excavated in the course of the rescue excavation by the City of Prague Museum in 1999 in the polycultural settlement in Prague-Ruzyně during the bypass construction (No. 517 Řepy-Ruzyně). The isolated grave contained the adult (man, 40–60 years) and child (7–10 years) inhumations. Both lay in a crouched position on the right side with the head orientated to West-North-West. This is typical male orientation, also the burial assemblage – amphoras – reflects mostly the male gender. Only one mug, typical for female gender, behind the child head was registered. The question is whether the child inhumation belongs to male or female gender. Analysed pottery put this grave in the find-group III (according to *Buchvaldek 1986*, 105–106). Radiocarbon analysis of the adult human remains determines age between the years 3981 ± 22 BP. This data corresponds with the other graves of the find-group III from Vikletice (district Chomutov, *Buchvaldek – Koucký 1970; Buchvaldek 1986*, 107: grave 119/1963: GrN-9481, 3935 ± 35; grave 58/1964: GrN-9482, 3860 ± 35) and Vliněves (district Mělník, *Dobeš – Limburský et al. 2013*, 106: grave 3512: CRL-10178, 3971 ± 134; grave 5790: CRL-9201, 3961 ± 99 BP).

Katarína Petrišćáková
Muzeum Hlavního města Prahy
Oddělení archeologických sbírek
Kožná 1/475
110 00 Praha 1
petriscakova@muzeumprahy.cz

Miroslava Šmolíková
Muzeum Hlavního města Prahy
Oddělení archeologických sbírek
Kožná 1/475
110 00 Praha 1
smolikova@muzeumprahy.cz